

Aatsitassanik piiasoqartillugu qinngornernik ulorianartunik akulinnik saniatigooralugit piiasoqanngilluinnarnissamik aalajangiussisimanerup atorunnaarsinneqarsinnaanissaannik isummertoqarsinnaanera taassumallu kinguneranik Namminersorlutik Oqartussat pigisaannik suliffeqarfimmik qinngornernik ulorianaateqarsinnaasunik akulinnik aatsitassanik piiaanermi saniatigooralugit piiakkanik suliareqqiivimmik tuniniaavimmillu pilersitsisoqarnissaa pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Akitsinnguaq Olsen, Siumut)

Akissuteqaat

(Inuusutissarsiornermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq, Ove Karl Berthelsen)

Naalakkersuisut isumaqanngillat pinngoqqaatinut qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu akuersaangilluinnarnissamik politikkeqarnerup atorunnaarsinnissaanut piffissanngortoq. Aatsitassanik uranimik akulinnik piiaanissaq akuerineqassanersoq Inatsisartut aalajangiitinnagit innuttaasut pisariaqartunik paasissutissinneqarnissaat aammalu isummaminnik saqqummiussisinnaanissaannut periarfissinneqarnissaat pingaaruteqarpoq. Paasisaqarluarsimaneq tunngavigalugu inaarutaasumik aalajangiisinnaanissatsinnut isummersuutit tamaasa tusaqqaartariaqarpavut sammisarlu sukumiisumik paasisaqarfigisariaqarlutigu. Tamanna innuttaasunut avatangiisinullu pisariaqarpoq.

Suliassaqarfimmi politikki Naalakkersuisut 2010-imi Qoornumiit nalunaarummi aalajangersarpaat. Tassani allassimavoq pinngoqqaatinut qinngornernik ulorianartunik akulinnik misissuinissamut imaluunniit piiaanissamut akuersissutinik tunniussisoqartassanngitsoq. Qoornumiit nalunaarummi pingaartutut ilaavoq, qinigaaffiup matuma naannginnerani aalajangiisoqassasoq, maannakkut politikkerineqartup nalilersoqqinneqarnissaa pisariaqarnersoq. Aamma politikkeraarput tamanut ammasumik oqallinneq ingerlateqqissagippit annertusassagippullu aammalu tassani nunatsinni innuttaasut tamarmik peqataatinneqassasut. Najukkani innuttaasut sunniuteqaqataanissaat qulakkeerneqassaaq, aamma aatsitassat radiup qinngorneranik nalinginnaasumiit qaffasinnerusumik akullit pineqartillugit.

Paasititsiniaanerit ingerlanneqarnerisigut nunatsinni innuttaasut peqataatinneqarnissaat siunertaralugu, Naalakkersuisut ilaatigut uranimik piianeq pillugu paasissutissiisussamik filmiliorititsippit, taannalu KNR-mi aallakaatinneqarpoq. Tamatumunnga nangissutigalugu raatiumi TV-milu sammisaq pillugu politikikkut oqallinneq ingerlanneqarpoq. Uranimik piianeq pillugu ilisimasaqarnerulernissarput siunertaralugu Inatsisartuni ataatsimiititaliaq aamma kommune Kujalleq peqatigalugit Canadamiippugut, taannalu pillugu nalunaarusiaq tamanut saqqummiunneqareerpoq. Aammattaaq Naalakkersuisut kissaateqarneratigut GEUS atuagaaqqamik Kalaallit Nunaanni uranimik piianeq pillugu paasissutissanik pissusiviusunillu imaqartumik saqqummersitsivoq.

Aalajangiinissamut pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik akulinnik piiaanissatut pingaaruteqartigisumut innuttaasut aalajangeeqataanissaasa qulakkeerneqarnissata saniatigut, tamatuma peqatigisaanik peqarfimmi aalajangersimasumi isumannaallisaanermut,

peqqinnissamut avatangiisinullu tunngatillugu ajornartorsiutitaqanngitsumik pīiaasinnaanisap qulakkeerneqarnissaa pingaaruteqarpoq. Peqarfimmi akuusut annertussusai pineqartut isumannaallisaanermut, peqqinnissamut avatangiisinullu tunngatillugu ajornartorsiutaassanersut, ujarassiuut misissuinerisa, imminut akilersinnaassutsimut misissuinerup, pīiaanissamut akuersissummik qinnuteqaatip kiisalu VVM-imut nalunaarusiap il.il. nalilersorneqarnerat ataasiakkaanut tunngatillugu pisussaq apeqqutaassaaq. Taamaattumik tamakkiisumik nalilersuineq sumiiffimmut aalajangersimasumut tunngasuusussaavoq aammalu qinnuteqartup peqarfimmi aalajangersimasumi akuersaarneqarsinnaasumik pīiaasoqarsinnaassanersoq pīiaanissamut qinnuteqaammini uppersartussaavaa. Tamanna aamma Kuannersuarnut tunngatillugu atuuppoq.

Pinngoqqaatinut qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu apeqquutit isumannaallisaanermut peqqinnissamullu tunngasut taakkuninngalu misissuinerup pīiaanerullu sunniutissai pillugit ilisimasat annertunerusut pigineqarnissaat Naalackersuisut pingaartittorujussuaat. Tamannarpiaq aamma pissutigalugu Kalaallit Nunaanni misissuinissamut akuersissutinut atugassarititaasunut nalinginnaasunut ilassummik Naalackersuisut atuutsitsilerput, taamaalilluni qinnuteqaateqarnikkut aatsitassanut qinngornernik ulorianartunik akulinnut tunngatillugu VVM-mut misissuinerit, VSB-mut misissuinerit aamma imminut akilersinnaassutsimut misissuinerit ingerlanneqarsinnaalerlutik.

Misissuinerit taamaattunik ingerlatsinissamut aatsitassarsiorfiutiqatigiiffik Greenland Minerals and Energy Ltd. qinnuteqarpoq aammalu akuersissummik tunineqarluni. Taakkua 2012-ip naalernerani imaluunniit 2013-ip aallartinnerani naammassineqassasut naatsorsuutigineqarpoq. Misissuinerit inernerit pigineqalerpata suliamik nalilersuinissatsinnut sukumiinerujussuarmik tunngavissaqalertussaavugut.

Naalackersuisut naliliinerat malillugu sumiiffimmut aalajangersimasumut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni uranimik misissuinissamut pīiaanissamullu isumannaallisaanikkut, peqqinnissakkut avatangiisitigullu misissuinerit peqartinnata, akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerup maannakkut atuuttup nalilersoqqinneqarnissaa tunngavissaqarnerisut naliliinissatsinnut pīimoorullugu aalajangiinissamut tunngavissaqanngilaq.

Ingerlatseqatigiiffimmik Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumik pilersitsinissamut siunnersuommut tunngatillugu, soorunami ingerlatseqatigiiffimmik Namminersorlutik Oqartussanit pigineqartumik pinngoqqaatinik qinngornernik ulorianartunik tuniniaanermik isumaginittussamik ingerlatitseqqittartussamillu pilersitsinissaq ajornanngilaq. Kisiannili uranimut tunngatillugu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnerput suli atuummat, tamatumaa maannakkorpiaq oqallisigineqarnissaa isumaqanngilaq. Ingerlatseqatigiiffimmik taamaattumik pilersitsigaluarutta tamatumaa assigiinnassavaa akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarnitta atorunnaarsinissaa sulissutigalutigu kalerrisaarutigigippit, maannakkorpiarli tamatumaa naapertuilluartumik pinissaanut ilisimasavut naammannngillat. Eqqaamasariaqarparput uranimut tunngasut arlalinnik aarlerinaateqarmata pīimooruttariaqartunik.

Taamaattumik misissuinerit Kalaallit Nunaata kujataani aallartinneqarsimasut inernerit Naalackersuisut utaqqimaarniarpaat, aammalu taakkunanga paasisat sullissivinnit arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunit tamanit nalilersorneqareerpaata pissutsit nutaamik naliliiffigisinnaalissavagut. Taamaallaat taamaaliornitsigut sammisaaq taanna pillugu inaarutaasumik aalajangiinerup paasisaqarluarsimaneq tunngavigalugu naggataatigullu kinaassusersiunngitsumik inuiaqatigiinnilu eqqarsaatigisassat tunngavigalugit pinissaa qulakkeersinnaavarput. Tamatumaa tungaanut uranimut tunngatillugu akuersaanngilluinnarnissamik politikkeqarneq atuutiinnartariaqarpoq.